

El motí de Colom i el petit paradís dels catalans

Autor: Pere Cardús

Data de publicació: 05-03-2015

Crònica de la conferència 'Cristòfor Colom i la primera globalització' amb Roger Mallola i Bernat Dedéu al Born

'Cada vegada que s'ha ampliat el camp de batalla i que els valors del moment han trontollat, els catalans hem fet un paper destacat i després ens hem ensorrat.' Així és com Enric Vila va presentar l'última sessió del cicle 'Moments estel·lars de la lluita per la llibertat' ahir al Born. La idea era parlar de Cristòfor Colom i la primera globalització amb l'enginyer industrial i doctor en ciència política Roger Mallola i el filòsof Bernat Dedéu. I ho van fer. Diuen que ara és un bon moment per a recordar què va passar en aquella 'primera globalització' perquè el món torna a eixamplar-se i els catalans tenim coses a dir-hi. D'entrada, deixar clar que 'Colom era fill de la nació catalana'. Mallola: 'Fou un dels nostres.'

L'enginyer industrial va venir d'Amsterdam per explicar-nos, entre moltes coses més, la importància del Renaixement per la idea de llibertat. Es tancaven més de mil anys d'imperi del cristianisme en el pensament i la consciència d'Occident. El Renaixement va fer tornar la mirada de l'home cap a la terra. Abandonava l'actitud de mirar sempre cap al cel. Aquell gest, aquell canvi en la mirada, fou el primer acte de llibertat d'Occident. L'home deixava de ser un esclau de Déu per començar el camí cap a la llibertat.

I en aquella època Anglaterra i Catalunya eren dos països avançats en la recerca de la llibertat. Per Mallola, Colom no és tan sols un català, sinó un home d'Occident. I Catalunya és el centre de la civilització europea. 'Els catalans som més forts que no ens pensem', afegia. Per això la independència és inevitable, rematava Mallola. I recordava una cosa prou certa: que Catalunya ha produït una quantitat de figures prominents durant set-cents anys molt superior a la que correspondria per dimensió demogràfica.

Segons Mallola, 'Colom no ha de ser valorat pel seu pensament, sinó per la seva acció'. Era un home d'acció. 'Un pragmàtic de la llibertat.' Fortalesa, valentia, confiança, respecte...: aquestes qualitats defineixen Colom. En un

moment que la principal lluita era 'entre la llibertat i les forces de la frustració'. I Colom va optar per la llibertat. La descoberta del nou món. 'Aquesta primera globalització la vam començar els catalans', diu Mallola.

'La sensibilitat dels catalans ens porta ara a cercar un altre cop la llibertat.' Com ja va passar en el Renaixement. El segle XXI ha portat una nova globalització que ha eixamplat les fronteres de la comunicació amb forts avenços tecnològics. I 'la llibertat és un acte de responsabilitat respecte de tota la humanitat', diu Mallola.

El doctor en ciència política recorda que la tripulació de les caravel·les de Colom es va amotinar a mig viatge, quan va veure que quedaven els queviures justos per a tornar a casa. Feia setmanes que navegaven i sabien que si no giraven cua potser ja no tornarien mai més. El dilema era si continuar el camí amb l'esperança de trobar el nou món o tornar enrere a un món ja conegut. Talment com haurem de fer nosaltres el 27 de setembre. Colom i la seva gent van decidir de continuar fins a trobar el nou món. I ho van aconseguir.

Bernat Dedéu va començar la seva intervenció llegint l'entrada sobre 'la globalització' que Miquel Bauçà va escriure a 'El canvi'. I la va acabar llegint què deia en aquesta mateixa obra sobre la llibertat. Realment valen la pena aquests dos fragments de l'escriptor de Felanitx. Dedéu va explicar que la globalització havia nascut al Renaixement, com havia apuntat Mallola, perquè era la primera vegada que el món era dibuixat com una esfera. Fins aleshores el món arribava fins a un lloc on el mar s'acabava i els vaixells més atrevits podien caure a l'infern.

Enric Vila va rematar la sessió amb una breu reflexió: 'Els catalans ens hem especialitzat a construir petits paradisos a la terra. Potser el paper de la nació catalana és construir un petit paradís que sigui exportable.' Em vaig quedar amb aquesta idea rondant pel cap. No sé si és aquesta la nostra funció al món. Però és clar que hem de pensar a fer-ho millor que no hem fet fins ara. Si és un paradís o una altra cosa, això ja és fer volar coloms.

Pere Cardús

Article original a vilaweb el 5 de març de 2015, amb els enregistraments complets de les ponències.